

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
- ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำนวน 370 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 สำนักงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1) ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำนวน 60 คน

1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 จำนวน 310 คน

2. กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 โดยใช้เกณฑ์ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (R.V Krejcie and D.W. Morgan, 1970, อ้างถึงใน ยุภาติ ปณะราช, 2557, หน้า 24-25) แล้วใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ได้แก่

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 52 คน

2.2 ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 175 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ใช้กรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการ (ตามประกาศ คณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554) ได้แก่

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามกำหนดให้เลือกตอบ สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ใช้กรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการ (ตามประกาศ คณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554) ได้แก่

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102) โดยเรียง ระดับคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามลงรหัส ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม และซองเปล่า จำนวนของถึงผู้วิจัยไปยัง

สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ลงทะเบียนและส่งด้วยตนเอง จำนวน 227 ฉบับ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้สถานศึกษาแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน

4. ผู้วิจัยติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 227 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 100) และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา พิจารณาจากประสบการณ์การบริหารการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยหรือเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปีหรือ
2. เคยเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยหรือเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเป็นวิทยากรเครือข่ายการประกันคุณภาพภายนอก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองมากำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ โดยนำผลการศึกษาสภาพ ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดครอบคลุมเนื้อหา ทั้ง 8 ประการ (ตามประกาศคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554) ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ
2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยการนำเสนอสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กก่อน แล้วจึงสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กตามโครงสร้างในแบบสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยบันทึกคำให้สัมภาษณ์และบันทึกเสียงแล้วถอดข้อความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บได้ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 17 คน นำมาวิเคราะห์เนื้อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยการแจกแจงความถี่และจัดเรียงลำดับความสำคัญของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก จากความถี่ที่มีค่าสูงสุดไปหาค่าที่น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ โดยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาดำเนินการประชุมชี้แจงบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานจัดทำมาตรฐานการศึกษา และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบตามลำดับ

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการประจำปี มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แต่งตั้ง คณะกรรมการหรือคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ ตามลำดับ

1.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาดำเนินการ กำหนดโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุม ภารกิจของสถานศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือ นำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษามาจัดทำเอกสารรายงานประจำปีและนำข้อมูล สารสนเทศไปใช้ในการบริหารงาน ตามลำดับ

1.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือ กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงานในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาอย่างชัดเจน มากที่สุด รองลงมา คือ ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจให้บุคลากรเห็น ความสำคัญของการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการวางแผน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนในการการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

1.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มากที่สุด รองลงมา คือ ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาทุกมาตรฐาน และสร้างความ ตระหนักให้บุคลากรภายในสถานศึกษาเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

1.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของ สถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มากที่สุด รองลงมา คือ บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญ ของการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และน้อยที่สุดคือ สถานศึกษา ติดตามและรับข้อมูลย้อนกลับ โดยสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ และเสนอรายงานประจำปี

ที่เป็นรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในเปิดเผยต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ตามลำดับ

1.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมพบว่า ประชุมชี้แจงสร้างจิตสำนึกการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคน โดยให้ถือว่าการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นวัฒนธรรม การทำงานปกติของสถานศึกษา มากที่สุด รองลงมา คือนำผลการประเมินทั้งผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาพิจารณา ร่วมกันเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมกิจกรรมที่ดำเนินการได้ผลดีอย่างต่อเนื่องรวมทั้งเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ

ตอนที่ 2 ผลศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดอก เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดอก เขต 1 ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขาดกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขาดข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมเนื้อหา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ขาดการตรวจสอบแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสถานศึกษาขาดกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่เป็นปัจจุบัน มีปัญหา

อยู่ในระดับน้อย ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และ ระบบสารสนเทศไม่ทันสมัย ต่อการใช้งานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การจัดตั้งอำนวยการความสะดวกและให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ไม่สม่ำเสมอ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ไม่มีการเผยแพร่รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการนำข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษามาจัดทำรายงานไม่ครบถ้วน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ขาดการวางแผนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาไม่เป็นไปตามกรอบเวลา มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในพบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ สรุปรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในมีเนื้อหาสาระไม่ครอบคลุม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และไม่มีการรวบรวมผลการดำเนินงานและเอกสารหลักฐานเพื่อจัดทำรายงานประจำปี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ไม่มีเทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีปัญหาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายใน-ภายนอกมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและสถานศึกษาขาด

กระบวนการสร้างความเข้าใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีแนวทางพัฒนา ดังนี้

3.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.1.1 สถานศึกษาขาดกระบวนการให้ความรู้แก่บุคลากรในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูและคณะกรรมการในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความสำคัญการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือผ่านการประเมินแล้ว

3.1.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขาดข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ครูและคณะกรรมการในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และความสำคัญการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษาคู่มือการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ

3.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.2.1 ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา มีแนวพัฒนาดังนี้ สถานศึกษาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความสำคัญแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

3.2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกของสถานศึกษาไม่ครอบคลุม เนื้อหา มีแนวพัฒนาดังนี้ จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้

โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

3.3 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.3.1 บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3.3.2 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่เป็นปัจจุบัน มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ จัดอบรมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร และการนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นระยะๆและสม่ำเสมอ

3.3.3 ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารและสารสนเทศ มีแนวทางพัฒนาดังนี้ ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในระบบบริหารงานและสารสนเทศมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ และผู้บริหารและบุคลากรต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบบริหารงานและสารสนเทศ

3.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.4.1 การดำเนินงานไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวพัฒนาดังนี้ จัดประชุม ชี้แจงสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อระบบการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.4.2 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ มีแนวพัฒนาดังนี้ จัดหางบประมาณ สนับสนุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา แสวงหาบุคลากรงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น ชุมชน ศิษย์เก่าโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการจัดตั้งอำนาจความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา

3.5 ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.5.1 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีแนวพัฒนาดังนี้ สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน จัดอบรมให้ความรู้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching

3.5.2 ไม่มีการเผยแพร่รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ มีแนวพัฒนาดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผล ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และกำกับติดตามการรายงานเผยแพร่คุณภาพการศึกษา

3.6 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพบว่า มีแนวพัฒนาดังนี้

3.6.1 ขาดการวางแผนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีแนวพัฒนาดังนี้ ระดมสมองคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน จัดประชุม ชี้แจงสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน และนิเทศติดตาม กำกับ อย่างสม่ำเสมอ

3.6.2 ขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป มีแนวพัฒนาดังนี้ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาควรร่วมกันวางแผนการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป จัดประชุม อบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร และระดมสมองคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน

3.7 ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในพบว่า มีแนวพัฒนาดังนี้

3.7.1 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีแนวพัฒนาดังนี้ สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางในการจัดทำรายงาน

ประจำปีให้ครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ

Coaching

3.7.2 สรุปรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในมีเนื้อหาสาระไม่ครอบคลุม มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำสรุปรายงานประจำปี สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางในการจัดทำรายงานประจำปีให้ครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจอย่างชัดเจน

3.8 ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องพบว่า มีแนวทางพัฒนาดังนี้

3.8.1 ไม่มีเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถในการนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรเห็นความสำคัญในการนำเทคนิค วิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching นำบุคลากรที่เกี่ยวข้องศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการนิเทศติดตามกำกับ เพื่อกระตุ้นการพัฒนางานให้เป็นระบบมากขึ้น

3.8.2 ไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายใน-ภายนอกมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางพัฒนาดังนี้ ครูและบุคลากรของสถานศึกษาร่วมกันวางแผนนำผลการประเมินคุณภาพภายใน-ภายนอกมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดประชุม อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินคุณภาพภายใน-ภายนอกมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกำกับติดตามรายงานประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ดังนี้

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า สถานศึกษาดำเนินงานมีลักษณะต้องดำเนินงานตามแนวปฏิบัติที่ระบุไว้อย่างชัดเจน เช่น มีการประชุมชี้แจงบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษาดำเนินการตามโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดผู้รับผิดชอบ สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะว่า การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำให้สามารถสรุปการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ตรงกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งสภาพการดำเนินการดังกล่าวดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา 2553 หรือตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 ว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักการของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาดังต่อไปนี้ 1) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย 2) การประกันคุณภาพมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะผลการพัฒนาของแต่ละคนก็คือผลรวมของการพัฒนาทั้งสถานศึกษา 3) การประกันคุณภาพเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นครั้งคราวเท่านั้น 4) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถว่าจ้างหรือขอให้บุคคลอื่นๆ ดำเนินการแทนได้ 5) การประกันคุณภาพต้องเกิดจากการยอมรับและนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2545, อ้างถึงใน จันทร เพชรบูรณ์, 2555, หน้า 203) ที่พบว่าบุคลากรมีความตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกัน

คุณภาพภายในมากขึ้น มีการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการพัฒนาให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นระบบโดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีระบบการประเมินตนเอง และมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ดังนี้

ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา นิยมนา (2547, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน กับงานวิจัยของวัฒนะ เหาะสูงเนิน (2547, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน จากการศึกษางานวิจัยของมนต์ทยา ทองพูล (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธชัย น้อยทรง (2552, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของนุชจรรย์ พรหมลา (2554, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่าปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

3. จากผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ดังนี้

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติให้ความรู้ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และระดมความคิด โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching หรือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น อาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และนำบุคลากรศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือผ่านการประเมินแล้ว เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดอบรมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ จัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา จากแหล่งต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา ครู บุคลากรของสถานศึกษาและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวางแผนการนำผลการประเมินคุณภาพภายใน- ภายนอกมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป และนิเทศ กำกับ ติดตาม รายงานประเมินคุณภาพภายในเพื่อกระตุ้นการพัฒนางานให้เป็นระบบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิรินันท์ ศรีวิระกุล (2540, หน้า 123-124) พบว่า ควรมีการพัฒนาบุคลากร เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการศึกษา ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานวางแผนของโรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบทำงานด้านนี้โดยเฉพาะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชงไชย บุญเรือง (2547, หน้า 111-120) ได้ศึกษาแนวการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี พบว่า ควรให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์มาตรฐาน มีการประชุมเชิงปฏิบัติการและจัดทำเอกสารประกอบมาตรฐาน ระดมความคิดคณะกรรมการ ประเมินความต้องการจำเป็น กำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ และประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มอบหมายงาน กระจายอำนาจ ทำงานเป็นทีม สนับสนุน อำนวยความสะดวกและนิเทศติดตามและ ประชุมชี้แจง ระดมความคิดวิเคราะห์ผล หาทางพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานต่อไปและสอดคล้องการศึกษาของวีระศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน (2550, หน้า 79) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร

สถานศึกษาในอำเภอเวียงป่าเป้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า จะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ควรมุ่งพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้เทคโนโลยี เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรับปรุงกระบวนการประเมินผล ส่งเสริมการติดตามประเมินผล และกระบวนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนางานตามภารกิจของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามภาระงานที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่
3. ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้
4. ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สามารถนำแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถเก็บข้อมูลในบางประเด็นได้ และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณยังไม่ครอบคลุมควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ได้แสดงความคิดเห็น
2. ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับอื่นๆ และเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ